

8. SINIF

**T.C. İNKILAP TARİHİ
VE ATATÜRKÇÜLÜK**

**SORU
BANKASI**

Dizgi - Grafik

MU BA Yayıncılık Dizgi - Grafik Birimi

Baskı

Ayrıntı Basım Yayım ve Matbaacılık Hizmetleri San. Tic. A.Ş.
Tel: 0.312 802 00 53 - 54 • Matbaa Sertifika No: 49599

Öneri ve düşünceler için

info@mubayayinlari.com • 0.312 504 64 41

Yayın ve Dağıtım

MU BA Yayıncılık Ltd. Şti.
Ostim (OSB) Mahallesi 1203. Cadde No: 38/1/2 Yenimahalle - ANKARA
Tel: 0.312 504 64 41 • Faks: 0.312 232 26 69
www.mubayayinlari.com

ISBN: 978-975-6526-76-7

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bandrolü ile satılmaktadır.

Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını rica ederiz.

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları **MU BA YAYINCILIK LTD. ŞTİ.**'ne aittir.
Hangi amaçla olursa olsun, yayınların tamamının veya bir bölümünün, şirketin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.
MU BA bir Murat Yayınları Ltd. Şti. markasıdır.

İSTİKLAL MARŞI

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak,
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül; ne bu şiddet, bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal...
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım,
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım.
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım,
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
“Medeniyet” dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın,
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana vadettiği günler Hakk'ın,
Kim bilir, belki yarın belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri “toprak” diyerek geçme, tanı,
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı,
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak, toprağı sıksan şüheda.
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne namahrem eli.
Bu ezanlar, ki şehadetleri dinin temeli,
Ebedî, yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecdile bin secde eder, varsa taşım,
Her cerihamdan, İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruhumücerret gibi yerden naaşım,
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlal.
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklal.

Mehmet Akif Ersoy

SUNU

Sevgili Öğrenciler,

Alanında uzman yayın kadromuz tarafından hazırlanan kitaplarımızda, uygulamada olan sınav dâhil test teknikleri dikkate alınarak kapsamlı bir çalışma yürütülmüş, siz değerli öğrencilerimizin hazırlık sürecindeki yükünü hafifletmeyi amaçlayan bir yol izlenmiştir.

MEB'in güncel öğretim programı ve kazanımlarını gözeterek oluşturduğumuz bu yayınımda kazanım bazlı işlediğimiz; özet bilgiler, özet bilgiler içerisinde LGS'ye yönelik önemli notlar, konuyu anlamamızı sağlayacak klasik çoktan seçmeli test soruları, konuyu pekiştirecek yeni nesil sorular ve nihayetinde tüm üniteyi kapsayan, beceri temelli sorulardan oluşan ünite değerlendirme testi yer almaktadır.

Gireceğiniz tüm sınavlarda başarılar diler, yaşamınızda sağlık ve mutluluklar temenni ederiz.

MU BA YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

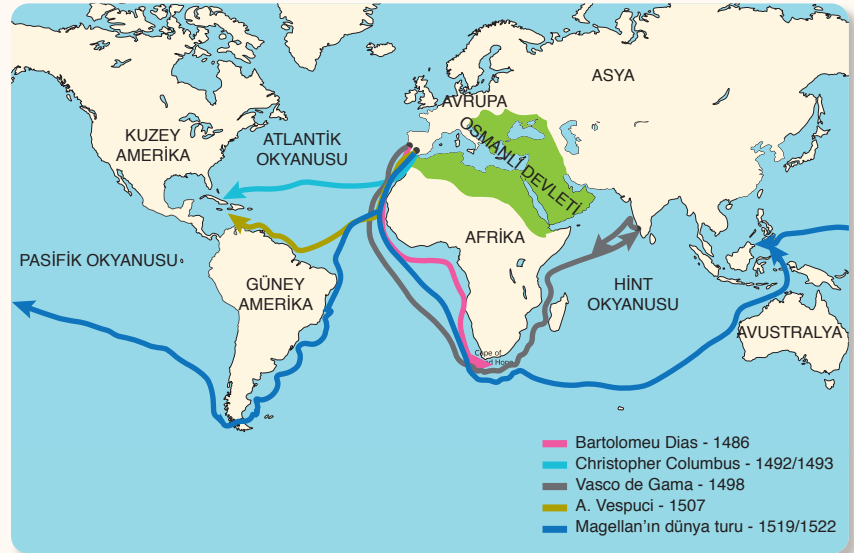
T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK SORU BANKASI	SAYFA
ÜNİTE 1: BİR KAHRAMAN DOĞUYOR	6
ÜNİTE 2: MİLLÎ UYANIŞ: BAĞIMSIZLIK YOLUNDA ATILAN ADIMLAR	29
ÜNİTE 3: MİLLÎ BİR DESTAN: YA İSTİKLAL YA ÖLÜMÜ	77
ÜNİTE 4: ATATÜRKÇÜLÜK VE ÇAĞDAŞLAŞAN TÜRKİYE	103
ÜNİTE 5: DEMOKRATİKLEŞME ÇABALARI	137
ÜNİTE 6: ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI	153
ÜNİTE 7: ATATÜRK'ÜN ÖLÜMÜ VE SONRASI	173
CEVAP ANAHTARI	190

8.1.1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

ÖĞRENİYORUZ: Konu Anlatımıyla...

Coğrafi Keşifler Yapılırken Osmanlı Devleti

15. Yüzyılda gerçekleştirilen Coğrafi Keşiflerle Avrupalı Devletlerin yeni ticaret yolları bulmaları, Osmanlı ekonomisine güç kaybı yaşattı. Keşfedilen yeni ticaret yolları, Osmanlı Devleti'nin elde ettiği gelirlerin azalmasına neden oldu. Gelirlerini kaybetmek istemeyen Osmanlı, Avrupalı devletlere kapitülasyonlar verdi. Osmanlı bununla Coğrafi Keşiflerin etkisiyle zayıflayan Akdeniz ticaretini canlandırmayı ve Avrupa'da kendisine karşı oluşabilecek siyasi birliği engellemeyi istiyordu.

Rönesans ve Reform Yaşanırken Osmanlı Devleti

Osmanlı Devleti, 15. ve 17. Yüzyıllarda bilim, teknik ve mimaride Avrupa'dan ileri düzeydeydi. Rönesans'tan yararlanma ihtiyacı duymadı. Avrupa, Rönesans'la gelişme olanağı yaşarken, Osmanlı Devleti gelişmeye ayak uyduramadı.

Osmanlı Devleti, Avrupa'da Hristiyan birliğini engellemek istiyordu. Bu nedenle Reform hareketlerini desteklemiştir. Osmanlı Devleti'nin kendi sınırlarında yaşayan gayrimüslimlere eğitim ve inanç özgürlüğü sağlaması onların Reform Hareketlerinden etkilenmelerini sağlamıştır.

Fransız İhtilali Yaşanırken Osmanlı Devleti

Fransız İhtilali ile eşitlik, demokrasi, milliyetçilik gibi fikir akımları ortaya çıktı. Bu fikirler Osmanlı Devleti gibi çok uluslu devletleri;

- Olumsuz yönde etkiledi: Osmanlı Devleti içindeki Sırplar, Rumlar, Bulgarlar, Romenler ve Araplar bağımsızlık isteği ile ayaklanarak Osmanlı Devleti'nden ayrılmışlardır.
- Olumlu yönde etkiledi: Fransız İhtilali ile ortaya çıkan insan hakları, hukukun üstünlüğü, eşitlik, özgürlük gibi fikirler Osmanlı aydınlarını etkileyerek Tanzimat Fermanı'na ve Meşrutiyet'in ilanına zemin hazırladı.

Tanzimat Fermanı (3 Kasım 1839)

- Herkes yasalar önünde eşit olacaktır.
- Tüm halkın can, mal ve namus güvenliği sağlanacaktır.
- Vergiler, herkesin gücüne göre alınacak, devlet tarafından belli yöntemlerle toplanacaktır.
- Askerlik ocak şeklinden vatandaşlık hâline getirilecek ve belli esaslara bağlanacaktır.
- Herkes malının ve mülkünün sahibi olacak, dilerse alıp-satabilecek ve evladına miras bırakabilecektir.
- Rüşvet kesinlikle önlenecektir.

Tanzimat Fermanı'nın Özellikleri Nelerdir?

- Tüm Osmanlı halkına yöneliktir.
- Yasa gücü, her gücün üstünde kabul edilmiştir.
- İlk kez Batı'lı anlamda hukuk kuralları uygulanmaya başlanmıştır.
- Yönetim, hukuk, eğitim, askeri ve mali alanda yenilikler getirmiştir.
- Anayasacılık fikrinin gelişmesini sağlamıştır.
- Padişahın sınırsız yetkilerini kısıtlamıştır.
- Bu ferman ile müsadere sistemi kaldırılarak özel mülkiyet sistemine geçilmiştir.

Islahat Fermanı (28 Şubat 1856)

1. Gayrimüslimlere devlet görevine girme, askerlik yapma, askeri okullara girme konularında Müslümanlarla aynı haklar tanınacaktır.
2. Vergi konusunda eşitlik sağlanacaktır.
3. Tüm dinlere ibadet özgürlüğü sağlanacaktır.
4. Halka açık ve adil yargılanma sağlanacaktır.
5. İşkence, kötü muamele yasaklanacak, hapishane ve ceza şartları iyileştirilecektir.
6. Gayrimüslimler, eyalet meclislerine seçilebilecektir. Ayrıca gayrimüslimlerin kendi işlerini görebilmeleri için cemaat meclisleri oluşturulacaktır.

Islahat Fermanının Özellikleri

- Islahat fermanının en önemli özelliklerinden biri; kanun önünde eşitliktir.
- Osmanlı vatandaşlarının canının, malının ve ırzının korunması güvence altına alınmıştır.
- Vergilerin eşitlik içinde herkesin gelirin göre toplanması sağlanmıştır.

Tanzimat ile Islahat Arasındaki Farklar

- Tanzimat Fermanı bizzat padişah ve yöneticilerin istekleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Islahat Fermanı ise Avrupalı devletlerin baskısı sonucunda imzalanmıştır.
- Tanzimat Fermanı Osmanlı toplumunun bütününe yönelik olmakla beraber, Islahat Fermanı sadece gayrimüslimlere yönelik bir fermandır.
- Islahat Fermanı'nın getirmiş olduğu imtiyazlardan dolayı gayrimüslimler Osmanlı Devleti'nden ayrılmak istemişlerdir.
- Tanzimat Fermanı Osmanlı halkını devlete bağlamayı ve destek almayı hedeflerken, Islahat Fermanı Osmanlı halkını devlete karşı küstürmüştür. Bu nedenle Osmanlı Devletinde asayiş bozukluklarının artmasına neden olmuştur.

I. Meşrutiyet Dönemi (1876)

Balkan bunalımını görüşmek üzere İstanbul Konferansı toplandığı esnada Avrupa devletlerinin iç işlerimize karışmasını engellemek için 23 Aralık 1876'da Kanun-ı Esasi ilan edilerek I. Meşrutiyet Dönemi başlamıştır. Meclis-i Ayan ve Mebusan Meclisi olmak üzere iki tane meclis açılmıştır. Ayanlar Meclisi üyeleri padişah tarafından seçilir ve ölene kadar üye kalırdı. Meclis-i Mebusan üyeleri 50 bin erkek kişide bir olmak üzere halk tarafından seçilirdi.

II. Meşrutiyet Dönemi (1908)

İttihat ve Terakkicilerin baskıları sonucu II. Abdülhamit 1908 Reval Görüşmeleri sırasında meşrutiyeti yeniden ilan etmiştir. Türkçülük fikri devlet üzerinde etkili olmaya başlamıştır. II. Meşrutiyet ile yönetimi fiilen ele geçiren İttihat ve Terakkiciler 1913 Bab-ı Ali baskını ile iktidarı resmen ele geçirmişlerdir. (23 Ocak 1913)

I. Meşrutiyet ve II. Meşrutiyet Arasındaki Farklar

- I. Meşrutiyet: Anayasaya göre yürütmeden padişah ve hükümet, yasamadan meclis sorumludur. Fakat son söz padişahındır. Hükümet padişaha karşı sorumludur. Padişahın Meclis'i açma kapatma yetkisi vardır.
- II. Meşrutiyet: Bir takım yeniliklerle yürürlüğe giren Anayasaya göre padişahın meclisi açma, kapatma yetkisi sınırlandırılmış, hükümet meclise karşı sorumlu hâle gelmiş, devlet kademelerine gelebilmek için Müslüman olma şartı kaldırılmıştır.

Osmanlı'da Birlikte Yaşama Düşüncesi: Fikir Akımları

OSMANLILIK

Osmanlılık fikrini savunan Jön Türkler, herkeste eşitlik kavramı ile Osmanlı vatandaşını bilinci oluşturmayı amaçlamıştır. Bu amaçla birleşerek imparatorluğun dağılmasını önlemeyi hedeflemişlerdir.

BATICILIK

Batıcılık, devletin bütünlüğünün ve kurtuluşunun ancak ve ancak Batının biliminden ve teknolojisinden faydalanarak bunları Osmanlı bünyesine alma ile olacağını savunmuştur. Tüm bunların doğrultusunda Batı tarzında yapılan yeniliklere öncelik verilmiştir.

İSLAMCILIK

Bir diğer adı Ümmetçilik olan bu fikir akımı kötü gidişatın sebebinin dinden uzaklaşma olduğunu savunmuştur. İslamcılık akımı, Osmanlı devleti içinde yaşayan Müslümanları bir arada tutmayı hedeflemiş ve böylece devletin bütünlüğünü sağlamaya çalışmıştır.

TÜRKÇÜLÜK

Türkçülük, devletin kurtuluşunun millî değerlere bağlı kalmak olduğunu ve bu değerleri korumak olduğunu belirtmiştir. Türkçülük akımının fikir babası Ziya Gökalp'tir. Bu akımın öne çıkmasının sebebi, Osmanlı sınırları içinde yaşayan Türkleri millî değerler etrafında bir araya getirilerek dağılmayı önlemektir.

ÇÖZÜYORUZ: Klasik Testlerle... • TEST 1 •

1. XIX. Yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı Devleti'nde genel durum şu şekilde idi:

- Devlet, elinde kalan toprakları korumakta zorlanıyordu.
- Avusturya, Osmanlı toprağı olan Bosna Hersek'i koruyuculuğu altına almıştı.
- Alacaklı devletler tarafından 1881 yılında Düyûn-ı Umûmiye İdaresi kurulmuştu.

Verilen bilgilerden yola çıkarak Osmanlı Devleti'nin;

- I. askerî,
- II. siyasi,
- III. ekonomik

alanların hangilerinde çöküş süreci yaşadığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) II ve III
C) Yalnız III ☒ D) I, II ve III

2. II. Meşrutiyet'in ilan edilmesinden itibaren ülkenin içinde bulunduğu durumdan İttihat ve Terakki Cemiyeti sorumlu tutulmuştur. Subaysız ve silahlı askerler, Ayasofya meydanında toplanıp, "Şeriat isteriz" diye bağıarak ve ateş ederek, Mebusan Meclisi'ni kuşatmışlar, olayların büyümesi üzerine Mustafa Kemal'in de içinde yer aldığı Hareket Ordusu Selanik'ten İstanbul'a gelerek bu isyanı bastırmıştır.

31 Mart Ayaklanması olarak bilinen bu isyan hareketinin metinde verilen bilgileri dikkate alındığında;

- I. siyasi,
- II. askerî,
- III. dinî

boyutlarının hangilerinden bahsedilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II
C) Yalnız III ☒ D) I, II ve III

3. Mustafa Kemal'in ilk görev yeri, Kurmay Yüzbaşı rütbesi ile 1905 yılında atanmış olduğu Şam'daki 5. Ordu olmuştur. Mustafa Kemal'e göre Şam, meşrutiyet idaresini tekrar oluşturmak için yapılması gereken örgütlenmeye müsait değildi. Şam'da kaldığı süre içerisinde Osmanlı Devleti'nin isyan eden Arap kabilelerini kontrol altına almakta zorlandığını gördü. Bu nedenle onda?..... akımının geçerliliğini kaybettiği fikri güçlendi.

Metinde?..... belirtilen yere, Osmanlı Devleti'ndeki fikir akımlarından hangisi gelmelidir?

- ☒ A) İslamcılık B) Batıcılık
C) Türkçülük D) Osmanlıcılık

4. Osmanlı Devleti ticari amaçlarla XIV. ve XV. Yüzyıllarda Doğu Akdeniz ticaretini ellerinde tutan Ceneviz, Venedik ve Floransa gibi Avrupa ülkelerine bazı ticari imtiyazlar vermiştir. 16. yüzyılda ise coğrafi keşiflerin olumsuz etkilerini azaltıp Avrupalı tüccarları Doğu Akdeniz'e yönlendirmek ve siyasal dostluklar kurabilmek amacıyla; Fransa ve İngiltere gibi diğer Avrupa ülkelerine de kapitülasyonlar (ayrıcalık) vermiştir. XVIII. Yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı Devleti'nin Avrupalı tüccarlara tanıdığı haklar, kendi vatandaşlarına tanıdığı hakların önüne geçmeye başlamıştır. XIX. Yüzyıla gelindiğinde İngiltere ile imzalanan Balta Limanı Antlaşması (1838) da Osmanlı Devleti'nin ekonomik yönden çöküşünü hazırlamıştır.

Bu paragrafa göre, aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?

- A) Osmanlı Devleti Sanayi Devrimi'ni gerçekleştirmiştir.
☒ B) Osmanlı ekonomisini dışa bağımlı hâle getirmiştir.
C) Avrupa'dan gelen ithal ucuz mallar piyasadan toplatılmıştır.
D) Fiyatların artmasıyla denk bütçe oluşturulmuştur.

5. XIX. Yüzyılın ikinci yarısında İngiltere ve Fransa sömürgelelerinde yaşayanların hakları, Osmanlı İmparatorluğundaki Hristiyanların haklarından daha sınırlıydı. Buna karşın İngiltere ve Fransa, Osmanlı İmparatorluğunda yaşayan Hristiyanların haklarını yetersiz bularak Osmanlı Devletinden, Islahat Fermanı'na uyulmasını istemişlerdir.

İngiltere ve Fransa'nın Osmanlı Devletinden böyle bir istekle bulunmalarının amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Osmanlı İmparatorluğundaki Hristiyanların yaşam düzeyini yükseltme
B) Kendi ülkelerindeki demokrasi ilkelerini diğer ülkelere de yayma
☒ C) Osmanlı İmparatorluğundaki parçalanma ve çöküşünü hızlandırma
D) Osmanlı Devleti'ne başka devletlerin baskı yapmasını önleme

6. Avrupa' da anayasaya bağlı yönetimler oluşturulmaya çalışırken, Osmanlı ülkelerinde de Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesi azınlıklar ve çoğu Avrupa devletleri üzerinde olumlu etki uyandırmıştır.

Devlet yönetiminden sorumlu olanların ilan ettiği bu ferman, Osmanlı ülkesinde aşağıdaki gelişmelerden hangisinin ilk aşaması sayılabilir?

- A) Laikliğin ☒ B) Anayasanın
C) Milliyetçiliğin D) Devletçiliğin

7. XVIII. Yüzyılda Avrupa'da makineye dayalı üretim sürecine geçildi. İngiltere'de başlayan ve Sanayi Devrimi olarak isimlendirilen bu süreç nedeniyle ham maddeye ihtiyaç arttı. Bol ham maddeyle yapılan üretim sonucunda pazar bulma arayışı yoğunlaştı. Fabrikaların kurulduğu şehirlere köylerden göçler yapıldı.

Buna göre;

- I. sömürgeciliğin hız kazanması,
II. köyden kente göçün artması,
III. ulaşım ve iletişim araçlarının artması,

gelişmelerinden hangileri Sanayi Devrimi'nin sonuçları arasında yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II
C) II ve III ☒ D) I, II ve III

8. Kanun-ı Esasi'de yer alan;

- Osmanlı Devleti bir bütündür, hiçbir sebeple ayrılık kabul etmez.
- Hiç kimse kanunun belirttiği sebepler dışında başka bir bahane ile cezalandırılmaz.
- Halkın mülkiyetine ve meskenine dokunulamaz.
- Memuriyetlere tayin, usulüne göre ve ehliyet ile liyakat esasına göre yapılır.

maddeleri ile aşağıdaki konuların hangisi ile ilgili bir düzenleme yapıldığı söylenemez?

- A) Mülkiyet hakkı
B) Kanun üstünlüğü
☒ C) Düşünce özgürlüğü
D) Devletin bölünmezliği

9. 1853-1856 Kırım Savaşı sonunda imzalanan Paris Barış Konferansı'nda Osmanlı Devleti Avrupa'dan ilk defa borç para almaya başlamış, özellikle sonradan yapılan ticari anlaşmalarla borç yükü daha da artınca Avrupalılar, alacaklarını tahsil etmek için 1881'de Osmanlı'da Deyunummiye İdaresi'ni kurmuşlardır.

Osmanlı Devleti'ni 19. yüzyıl sonları ve 20. yüzyıl başlarında bu duruma sokan gelişmelerden biri aşağıdakilerden hangisi değildir?

- A) Avrupa'daki teknolojik gelişmelerden uzak kalması
B) Avrupalı devletlere kapitülasyonların verilmiş olması
C) Avrupalı devletlerin Osmanlı'yı açık pazar haline getirmiş olması
☒ D) Meşrutiyet anlayışının geç açıklanmış olması

10. Asım Gündüz:

Gerek Harbiye'de gerek Harp Akademisi'nde bir şey dikkatimi çekmişti. Doğu illerinden ve Anadolu'dan gelen arkadaşlar, İstanbullular gibi, yalnız dersleriyle meşguldüler. Sadece Manastır İdadisi'nden gelen arkadaşlarımız daha çok uyanık, daha çok Batı'ya dönüktüler. Onlar derslerinin dışında memleketin meselelerini de tartışıyorlar, bu konularda fikirler ileri sürüyorlardı. Mustafa Kemal de bunlardandı.

Buna göre Balkan şehirlerinden gelen öğrencilerin;

- I. Padişahın baskısından uzak olmaları,
II. Avrupa kültürünü yakından tanımaları,
III. karmaşa ortamının merkezinde bulunmaları

özelliklerinden hangileri memleket meselelerine daha duyarlı olduklarının kanıtıdır?

- A) Yalnız I ☒ B) Yalnız III
C) I ve II D) I, II ve III

11. I. ve II. Meşrutiyet dönemlerinde devletin birlik ve bütünlüğünün sağlanmaya çalışıldığı bazı fikirler zamanla birer devlet düşüncesi olarak ortaya çıkmıştır. Bunlar:

- I. Osmanlıcılık; siyasi ve hukuki düşünce tarzına,
II. Türkçülük; millet duygusuna,
III. İslamcılık; dini duygu ve hissine,
IV. Batılıcılık; yenileşme ve değişime bağlı idi.

Birinci Dünya Savaşı sırasında İttihat ve Terakkî Partisi'nin desteklediği fikir akımı numaralandırılarak verilenlerden hangisidir?

- A) Yalnız I ☒ B) Yalnız II
C) I, III ve IV D) II ve IV

PEKİŞTİRİYORUZ: Yeni Nesil Sorularla... • TEST 2 •

1. Aşağıdaki haritada XX. Yüzyıl başlarında Osmanlı Devleti'nin ve bazı devletlerin sınırları gösterilmiştir.

Haritaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine kesinlikle ulaşılabılır?

- A) Osmanlı Devleti'nin üç kıtada toprağı bulunmaktadır.
B) Akdeniz'de egemenlik Osmanlı Devleti'ne aittir.
C) Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda hâkimiyeti kalmamıştır.
D) Osmanlı Devleti, deniz ticaret yollarına hâkimdir.
2. II. Abdülhamit'in 1876 yılında Meşrutiyeti ilan etmesi ile Türk tarihinin ilk anayasası olan Kanun-ı Esasi yürürlüğe girmiştir. Bu anayasa doğrultusunda Osmanlı Devleti'nde halk kısıtlı da olsa ilk defa seçme ve seçilme hakkı elde ederek yönetime ortak olmuştur. Ülke genelinde seçimler yapılarak Mebusan Meclisi açılmıştır. Bu mecliste Müslümanların yanı sıra azınlık vekillerinin temsil edilmesi sağlanarak ülke bütünlüğü korunmaya çalışılmıştır. II. Abdülhamit meclis çalışmaları esnasında vekiller arasındaki uzlaşmazlıkları görmüş ve 1877-1878 Osmanlı-Rus savaşını bahane ederek Mebusan Meclisi'ni kapatıp, anayasayı ortadan kaldırarak I. Meşrutiyet dönemine son vermiştir.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

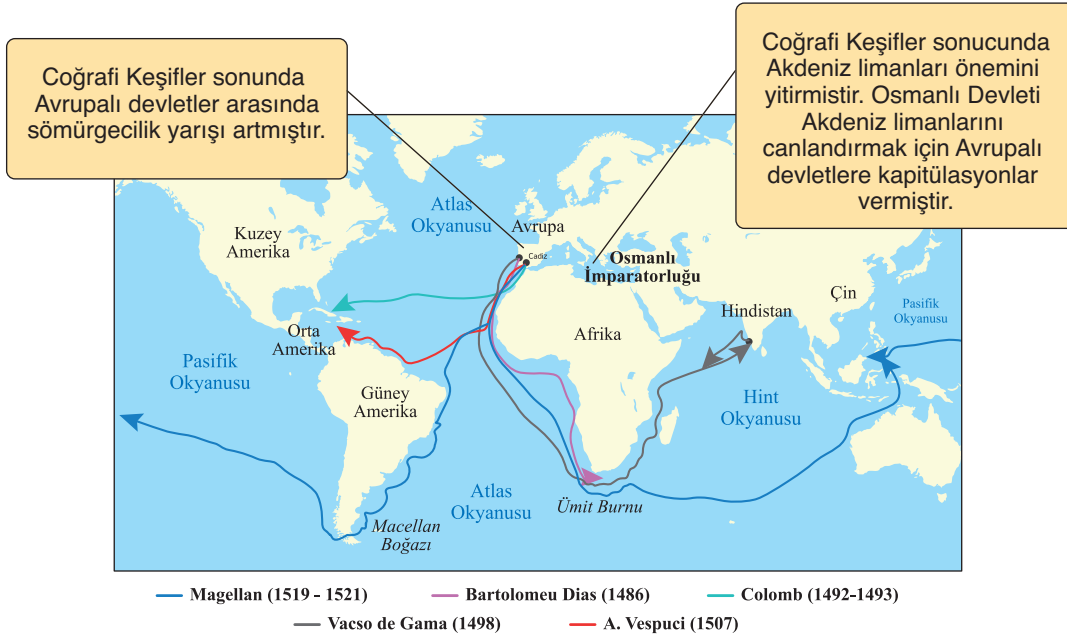
- A) Mebusan Meclisi'nin kapatılma gerekçesi Osmanlı-Rus savaşıdır.
B) Mebusan Meclisi'ndeki milletvekilleri arasında fikir birliği yoktur.
C) Meclis'te tüm Osmanlı halkının temsil edilmesi sağlanmıştır.
D) Meşrutiyetin ilanı ile Osmanlı Devleti fiilen ortadan kalkmıştır.

3. Fransız İhtilali ile yayılan milliyetçilik akımı, farklı milletleri bünyesinde barındıran Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecine girmesine neden oldu. Özellikle Balkanlardaki Hristiyan topluluklar, milliyetçilik akımının etkisi ve büyük Avrupa devletlerinin de kışkırtmaları sonucu bağımsızlıklarını elde etmek için ayaklanmaya başladılar. Osmanlı Devleti'nde milliyetçiliğin etkisiyle ilk olarak 1804'te Sırp-lar isyan etti. 1829 Edirne Antlaşması'yla Yunanlar bağımsızlıklarını kazandı. Devam eden dağılma süreci, Osmanlı- Rus Savaşı'nda alınan ağır yenilgi sonrası 1878 yılında imzalanan Berlin Anlaşması ile hız kazandı. Bu antlaşma ile bağımsızlıklarını kazanan Sırbis-tan, Karadağ ve Romanya Osmanlı Devleti'nden ayrıldılar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Fransız İhtilali'nin yaydığı milliyetçilik, Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkilemiştir.
 B) Fransız İhtilali'nin etkisiyle sadece Hristiyan toplumlar isyan etmiştir.
 C) Berlin Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki hâkimiyetini büyük oranda sonlandırmıştır.
 D) Avrupalı devletler, Balkanlardaki Osmanlı toplumlarını kullanmışlardır.

4.

Harita ve açıklamaları incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı Devleti, Akdeniz'deki egemenliğini kaybetmiştir.
 B) Avrupalı devletler yeni ticaret yolları keşfetmiştir.
 C) Osmanlı Devleti, Avrupalılarla sömürgecilik yarışına girmiştir.
 D) Avrupalı devletler, Osmanlı Devleti'nden imtiyazlar elde etmiştir.

8.1.2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

8.1.3. Gençlik döneminde Mustafa Kemal'in fikir hayatını etkileyen önemli kişileri ve olayları kavrar.

ÖĞRENİYORUZ: Konu Anlatımıyla...

Mustafa Kemal'in Dünyaya Geldiği Dönemde Osmanlı Devleti

- Osmanlı Devleti 1878 Berlin Antlaşması ile topraklarının beşte ikisini, nüfusunun beşte birini kaybetmişti.
- Osmanlı Devleti; siyasi, sosyal ve ekonomik açıdan çöküntü içerisindeydi ve aldığı borçları ödeyemez durumdaydı. Bu yüzden alacaklı devletler **Düyûn-ı Umûmiye Teşkilatı**nı kurmuşlar, devletin gelirlerinin bir kısmına el koymuşlardı.
- Fransız İhtilali'nin milliyetçilik etkisiyle ve Avrupalı devletlerin kışkırtmaları sonucu özellikle Balkanlardaki halklar isyan ederek bağımsız devletlerini kurmaya çalışıyorlardı. Osmanlı Devleti bu durumu engellemek ve dağılmayı önlemek için **demokratikleşme hareketlerini** başlatmış; Tanzimat ve Islahat Fermanlarını ilan etmiş, bu önlemler çare olmayınca Mebusan Meclisi'ni açarak Kanun-ı Esasi'yi ilan etmişti.
- Avrupalıların gözünde Osmanlı Devleti, parçalanmaya yüz tutmuştu ve **"Hasta Adam"** olarak nitelendiriliyordu.
- Osmanlı Devleti bu durumdayken Avrupalılar; Coğrafi Keşiflerle ekonomik olarak güçlenmiş, Rönesans ve Reform Hareketlerinden sonra Akıl ve Aydınlanma Çağı'nı başlatarak pozitif bilimlere, akılcılığa, gelişmeye önem vermişlerdi.
- Sanayi Devrimi ile ham madde ve pazar bulmak için **sömürgeciliğe** başlayan Avrupalıların önünde en büyük engel geniş coğrafyaya yayılmış toprakları ile Osmanlı Devleti olmuştur.
- Mustafa Kemal'in dünyaya geldiği dönemde Osmanlı Devleti, varlığını sürdürebilmek için **"Denge Politikası"** uyguluyordu.

Düyûn-ı Umûmiye Binası (İstanbul)

Mustafa Kemal'in Okul Yılları

- Babasının hiç istememesine rağmen annesinin isteği üzerine ilk okuluna Mahalle Mektebi'nde başlamış kısa süre sonra buradan ayrılmıştır.
- O sıralarda geleneksel mahalle mekteplerinin yanı sıra Osmanlı Devleti'nin çağı yakalama çabalarıyla açılmış ve modern tekniklerle eğitim veren okullar da açılmıştı. Şemsi Efendi Mektebi bunlardan biriydi ve çocuk Mustafa ilkokulu burada tamamlamıştır. **Modern bir eğitim görmesi gelişiminde çok etkili olmuştur.**
- Babasını erken kaybeden Mustafa Kemal, yine annesinin isteği üzerine Selanik Mülkiye Rüştiyesi'ne (Ortaokul) devam etti. Fakat kısa süre sonra asker olma arzusuyla bu okulu da yarıda bıraktı.
- Mustafa Kemal, henüz çocukken kendi kararlarını savunacak kadar ve geleceğine yön verecek kadar bilinçliydi.** Bu nedenle kendi mesleğini seçmiş ve Selanik Askeri Rüştiyesi'ne (Ortaokul) başlamıştı. Bu okulda en çok matematik dersini sevmiş ve başarılı olmuştur.
- Askeri Rüştiye'den sonra Manastır Askeri İdadisi'ne (Lise) girdi. Edebiyat alanında arkadaşı **Ömer Naci**'den, tarih dersinde öğretmeni **Kolağası Mehmet Tevfik Bey**'den etkilendi.

Mustafa Kemal sırasıyla şu okullara gitti:

- Mahalle Mektebi (Sadece 3 gün gitti.)
- Şemsi Efendi ilkokulu 1886
- Selanik Mülkiye Rüştiyesi 1892 (Bu okuldayken gizlice askerî okul sınavlarına hazırlandı ve bu okulu bitirmeden ayrıldı.)
- Selanik Askerî Rüştiyesi 1893-1895
- Manastır Askerî İdadisi 1895-1899
- İstanbul Harp Okulu 1899- 1902 (Teğmen olarak mezun olmuştur.)
- İstanbul Harp Akademisi 1902-1905 (Kurmaya yüzbaşı olarak mezun olmuştur.)

Öğrenim hayatı boyunca okuduğu eserler:

Mustafa Kemal'e, gerçekçi, akılcı ve bilimsel düşünce yapısı kazandırmıştır. Bu sayede yaşamının her döneminde Mustafa Kemal olaylara, aklın ve bilimin ışığında yaklaşmıştır. O'nun düşünceleri, ileride gerçekleştireceği ilke ve inkılapların da temel dayanağı olmuştur.

Mustafa Kemal Manastır Askerî İdadisindeyken;

- Ülke meselelerine ilgi duymaya başlamıştır.
- Fransız yazarların, bağımsızlık ve hürriyet fikirlerinden etkilenmiştir.
- Türk milliyetçiliği üzerine yazılar yazan Namık Kemal, Mehmet Emin Yurdakul gibi kişiliklerden etkilenmiştir.

Harp Okulu ve Harp Akademisi Yılları...İstanbul

- Manastır Askeri İdadisi'nden sonra Harp Okulu'na başlamak için İstanbul'a geldi. **Bu okulda ülke yönetimine dair konularla daha çok ilgilenmeye başladı.** Ülkenin kötü yönetilmesinin uyandırdığı duygularla çok az sayıda devam eden el yazması bir dergi çıkarak, öğrenci arkadaşlarına fikirlerini yaymaya başladı.
- Derslerinde başarılı olan Mustafa Kemal, teğmen rütbesiyle kurmay subay olmak için de Harp Akademisi'ne başladı. Meşrutiyet yanlısı Jön Türklerin gazetelerini okuyor ve onlarla aynı fikirleri taşıyordu.

İstanbul Harp Okulu

Atatürk'ün Etkilendiği Düşünürler

Namık Kemal (1840-1888): Vatan ve millet kavramları üzerinde önemle duran ünlü şair ve yazar Namık Kemal, Türk milliyetçiliğinin öncüleri arasında yer almıştır. Yazdığı eserler birçok Türk genci gibi Mustafa Kemal'i de derinden etkilemiş ve O'nda vatan ve millet sevgisinin oluşmasında önemli katkıları olmuştur. Vatan yahut Silistre adlı eseri ile tanınmış ve "**Vatan Şairi**" olarak üne kavuşmuştur.

Tevfik Fikret (1867 –1915): Osmanlı Dönemi'nde yetişmiş en büyük şairlerden biridir. Özellikle 1897 Osmanlı – Yunan Savaşı'nın yaşandığı yıllarda yazdığı vatan ve millet şiirleri ile kısa zamanda büyük bir üne kavuşmuştur. Eserlerinde daha çok özgürlük ve adalet kavramlarını işlemiştir. Atatürk onun için "**Ben inkılâp ruhunu ondan aldım...**" demiştir.

Ziya Gökalp (1876 –1924): Eserleri ve görüşleriyle Türkçülüğü ve Türk milliyetçiliğini önemli ölçüde etkileyen toplum bilimci, yazar, şair ve siyasetçidir. Osmanlı Mebusan Meclisi'nde ve TBMM'de milletvekilliği yapmıştır. Ziya Gökalp, Mustafa Kemal'i daha çok milliyetçilik, dayanışma, bütünleştiricilik fikirleriyle etkilemiş bir aydındır. Mustafa Kemal özellikle tarih, dil ve halkçılık gibi alanlarda yapmış olduğu inkılapları Ziya Gökalp'in fikirlerinden etkilenecek gerçekleştirmiştir.

Mehmet Emin Yurdakul (1869 –1944): Türk millî edebiyat akımının en önemli temsilcileri arasında yer almış Türkçülük akımını benimsemiştir. Mustafa Kemal, Manastır Askeri İdadisi'nde öğrenci iken okuduğu şair Mehmet Emin Yurdakul'un "Ben bir Türk'üm, dinim, cinsim uludur." mısrasıyla başlayan şiirinde ilk defa **millî benliğini** bulduğunu ifade etmiştir.

Montesquieu (Monteskü) (1689 –1755): Ünlü Fransız aydınları arasında yer alan Montesquieu, yöneticileri halk tarafından seçilen yönetim biçimi olan cumhuriyet idaresinin diğer rejimlere göre en ideali olduğunu belirtmiştir. Bu Fransız aydının eserlerini okuyan ve ondan etkilenen Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra kuracağı devleti, **cumhuriyet** ve **demokrasi** ilkelerine dayandırmıştır.

Jean Jacques Rousseau (Jan Jak Ruso) (1712 –1778): Millî egemenlik düşüncesi ilk önce Rousseau tarafından ifade edilmiştir. Rousseau'ya göre halk olmanın temel ilkelerinden biri de egemenliğin var olmasıdır. Millî Mücadele'nin sonucunda hukuk devleti, toplumsal dayanışma ve milliyetçilik gibi kavramları bu Fransız aydından esinlenerek oluşturan büyük kurtarıcı, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni **millî egemenlik, hukukun üstünlüğü, toplumsal anlayış** gibi değerler üzerine kurmuştur.

! Mustafa Kemal Türk aydınlarının; Türkçülük ve milliyetçilik fikirlerinden; Yabancı aydınların; eşitlik, hürriyet, adalet, demokrasi ve insan hakları fikirlerinden etkilenmiştir.

ÇÖZÜYORUZ: Klasik Testlerle... • TEST 3 •

1. • İstanbul'a uzanan demir yolu ile Osmanlı Devleti'nin Avrupa'ya açılan liman kentidir.
• Bulgarca, Sırpça, Arnavutça, Türkçe, Yunanca gazetelerin yayınlandığı bir şehirdir.

Sadece verilen bilgilerden yola çıkarak Mustafa Kemal'in çocukluk yıllarındaki Selanik şehri ile ilgili olarak aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşamaz?

- A) Farklı milletlerin bir arada yaşadığına
B) Canlı bir ticari yaşamın olduğuna
C) Kültürel zenginliğe sahip olduğuna
☒ D) Irkçı çatışmaların yaşandığına

2. Atatürk'ün çocukluk ve gençlik yıllarında Osmanlı Devleti'nde;
• dini derslerin ağırlıkta olduğu geleneksel medreseler,
• modern eğitim veren Batı tarzı okullar,
• gayrimüslimlerin ve yabancı devletlerin açtığı okullar bulunmaktaydı.

Sadece bu bilgilere göre;

- I. Eğitim ve öğretimde birlik sağlanmıştır.
II. Farklı okullarda aynı eğitim sistemi uygulanmıştır.
III. Eğitimde, gelenekçi ve yenilikçi ayrımı vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I ☒ B) Yalnız III
C) I ve II D) II ve III

3. "Vatanın savunulmasına yönelik etkin görevden daha önemli ve yüce bir görev olamaz. Arkadaşlarım cephelelerde, ateş hatlarında savaşırken ben Sofya'da ateşemiliterlik yapamam. Eğer birinci sınıf subay olma yeterliliğinde değilsem lütfen söyleyiniz."

Mustafa Kemal'in Başkomutan Vekili'ne yazdığı bu sözlerden O'nun aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisine ulaşılabilir?

- A) Mantıklılığı B) İdealistliği
☒ C) Vatanseverliği D) İleri görüşlülüğü

4. "Türk ailesi, güçlü yapısı ile varlığını korumaktadır. Kadın, geleneklerin koruyucusu ve iffet abidesi, erkek güvenlik ve geçim sorumlusudur. Çocuk bu güvenli ortamda her an bir şey öğrenen, öğretilen, geleceğin büyük mücadelesine hazırlanan, gösterişsiz fakat güçlü sevgilerle çevrilmiştir. Çocuğa ocağın ve yurdun geleceği gözüyle bakılmaktadır."

(Suat İlhan, Atatürk'ün Yetiştirdiği Ortam)

Yazarın ifadelerine göre Mustafa Kemal'in yetiştiği dönemde Selanik'teki Türkler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

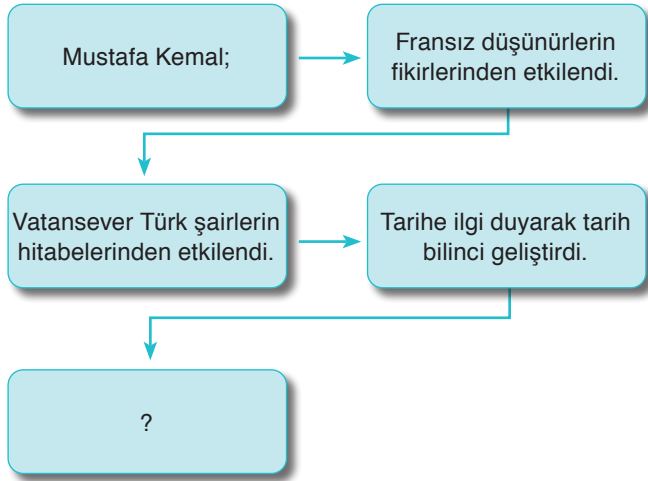
- ☒ A) Anadolu'dan kopuk yaşadıkları
B) Aile bağlarını güçlü tuttukları
C) Geleneklerini yaşattıkları
D) Çocuklara değer verdikleri

5. Mustafa Kemal'in çocukluğu İstanbul'un baskıcı yönetiminden daha uzak ve meşrutî düşünceye sahip aydınların bulunduğu Selanik'te geçmiştir. Askerî idadide öğrenim görmek üzere geldiği Manastır ise Avrupalı diplomatların yoğun olarak yaşadığı, Panslavizm politikasıyla da Rusya'nın şekillendirmeye çalıştığı Sırbistan, Bulgaristan ve Yunanistan'ın kendi kiliseleri aracılığıyla bölgeye hâkim olmak istemelerinden dolayı kargaşa ortamının yaşandığı bir şehirdi.

Selanik ve Manastır'ın bu özelliklerinin Mustafa Kemal'e aşağıdakilerden daha çok hangisini sağladığı savunulabilir?

- A) Dış politika konularına ilgi duyma
B) Askerî alanda kendini geliştirme
☒ C) Ülke sorunlarına duyarlı olma
D) Avrupalı yaşam tarzını tanıma

6.

Diyagramdaki bilgilerden yola çıkarak “?” ile boş bırakılan yere, Mustafa Kemal’in fikir hayatının olgunlaşmaya başladığı aşağıdaki hangi şehrin gelmesi gerekir?

- A) Selanik ☒ B) Manastır
C) İstanbul D) Sofya

7. Tanzimat dönemi yeniliklerinden biri de eğitim - öğretimde usûl-i cedîdenin uygulanmasıdır. Usûl-i cedide hareketi, Türk eğitim sisteminde yetersiz kalan gelenekçi ders araç ve gereçler ile öğretim metotlarının terk edilip, çağdaş ve daha etkili olanlarının kullanılmaya başlamasını ifade eder. Şemsi Efendi de bu imkândan yararlanarak bir ilkokul açmış Mustafa Kemal de bu okulda öğrenim görmüştür. Şemsi Efendi’nin Selanik’teki öğretmenliği, I.Balkan Harbi’ne kadar devam etti. Bu şehrin 8 Kasım 1912’de Yunan kuvvetlerine teslim olması üzerine, Şemsi Efendi, İstanbul’a göç etmek mecburiyetinde kaldı.

Verilen bilgiye göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- ☒ A) Şemsi Efendi, modern tarzda okul açan ilk eğitimcidir.
B) Osmanlı Devleti’nde 19. yüzyılda modern tarzda okullar açılmıştır.
C) Osmanlı Devleti’nde gelenekçi eğitim kurumları da vardır.
D) Tanzimat Fermanı’ndan sonra Türkler de özel okul açabilmiştir.

8.

“Daimi barışın tesisi tüm ülkeler için yarar sağlar.”

J.J. Rousseau

“Özgürlük adaletten başka bir şey değildir.”

Voltaire

“Vatan sevgisinden maksat, toprağa değil, onun üstünde yaşayan insanlara duyulan sevgidir.”

Namık Kemal

Mustafa Kemal’in fikir hayatının olgunlaşmasına etki eden bazı düşünür ve şairlerin sözleri verilmiştir.

Buna göre Mustafa Kemal’e ait aşağıdaki sözlerden hangisi bu fikir adamlarının sözleriyle benzerlik göstermez?

- A) Dünya’da ve dünya milletleri arasında sükûn, huzur ve iyi geçim olmazsa, bir millet kendisi için ne yaparsa yapsın, huzurdan mahrumdur.
B) Bağımsızlıktan yoksun bir ulus, uygar insanlık karşısında uşak olmaktan kurtulamaz.
C) Kendiniz için değil, bağlı bulunduğunuz ulus için elbirliği ile çalışınız. Çalışmaların en yükseği budur.
☒ D) Hiçbir zafer amaç değildir. Zafer, ancak kendisinden daha büyük bir amacı elde etmek için belli başlı bir vasıta.

9. **Mustafa Kemal Harp Akademisi’nde iken onun üstün niteliklerini ilk keşfeden Osman Nizami Paşa:**

“Mustafa Kemal Efendi oğlum:...Sen bizler gibi yalnız Erkân-ı Harp zabiti olarak normal hayata atılmayacaksınız. Keskin zekân ve yüksek kabiliyetin memleketin geleceği üzere müessir olacaktır...” demiştir.

Hocasının bu sözüyle kastettiğini, Mustafa Kemal’in;

- I. Millî Mücadele’nin doğal lideri olması,
II. yeni bir Türk Devleti kurması,
III. çeşitli konularda kitaplar yazması

faaliyetlerinden hangileri kanıtlar niteliktedir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III
☒ C) I ve II D) II ve III

PEKİŞTİRİYORUZ: Yeni Nesil Sorularla... • TEST 4 •

1. Babasının vefatından sonra bir süre dayısının çiftliğinde kalan Mustafa Kemal'in eğitimsiz kalmasını istemeyen annesi, Selânik'te yaşayan kız kardeşinin yanına gönderdiği küçük Mustafa'nın Mülkiye Rüştiyesine kaydolmasını sağlamıştı. Fakat Mustafa'nın asıl hevesi asker olmaktı. Bu hikâyeyi Mustafa Kemal'in kendi ifadelerinden okuyalım.

"Mahallemizde Binbaşı Kadri Bey adında bir komşumuz oturuyordu. Oğlu Ahmet askerî rüştiyeye devam ediyor ve okul elbiselerini giyiyordu. Onu gördükçe ben de böyle elbise giymeye hevesleniyordum. Sonra sokaklarda subaylar görüyordum. Onların derecesine ulaşmak için takip edilmesi gereken yolun askerî rüştiyeye girmek olduğunu anlıyordum. O sırada annem Selânik'e gelmişti. Askerî rüştiyeye girmek istediğimi söyledim. Annem askerlikten pek korkardı. Asker olmama karşı çıktı. Giriş sınavı zamanı gelince ona sezdirmeden sınavı verdim ve askerî rüştiyeye kaydoldum. Böylece anneme karşı bir oldu bitti yaptım."

Metne göre Mustafa Kemal hakkında aşağıdaki çıkarımlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) İdealist kişilik özelliğine sahiptir.
B) Kararlarını kendisi almaktadır.
C) Meslek seçiminde çevresi etkilidir.
D) Karşılaştığı sorunu kendisi aşmıştır.
2. ... Selânik, dağ eteklerinden yukarıya doğru tırmanan, büyük, durgun körfezinin sularına yayılan ve çevresindeki Roma, Bizans ve Türk surlarının sınırlarını çoktan aşmış, çağdaş Batı ölçütlerindeki rıhtım ve bulvarları boyunca iyice gelişmiş bir kent görünümündeydi. Yıkık istihkâmlarının üzerindeki karmaşık çatıların arasından minareler ve çan kuleleri yükselirdi... Kent, 1889'da Sırbistan ve Viyana üzerinden demir yoluyla Avrupa'ya bağlanmıştır. Diğer bir demir yolu hattı da kenti, Bulgaristan üzerinden Avrupa'ya ve İstanbul'a bağlamaktaydı. Kentin elektrik ağı 1889'da kurulmuştur. Bu süreçte dokuma fabrikalarında pamuklu ve yünlü kumaş üretilmiş, yabancıların kontrolündeki Düyun-ı Umûmiye idaresinin bir bölümü olan ve reji olarak bilinen devlet tekelinin himayesinde önemli ölçüde bütün ihraç edilmiştir. XIX. Yüzyılın son kırk yılında, Selânik'in nüfusu yetmiş binden yüz binin üzerine çıkmıştır. Bu süreçte Telselya'dan ve diğer yerlerden gelen göçmenler kentin Müslüman nüfusunu artırmıştır.

Metne göre Selanik şehrinin aşağıdaki özelliklerinden hangisine vurgu yapılmamıştır?

- A) Bir çok inançtan insanın yaşadığı yer olmasına
B) Gelişmiş limana ve demiryolu ağına sahip olmasına
C) Ticari faaliyetlerin yoğun olarak yapıldığı şehir olmasına
D) Fransız İhtilali'nin etkisiyle isyanların çok olmasına
3. Millî egemenlik düşüncesi ilk defa 18. yüzyılda Fransız düşünürü Jean Jacques Rousseau tarafından ortaya atıldı. Düşünceleri sayesinde baskıcı hükümdarlara karşı bireylerin hak ve hürriyetlerini teminat altına almak için mücadeleler başlatıldı. Bu amaçla "Toplum Sözleşmesi" adlı eserini yazdı. Rousseau; yurttaşı, ortak benliği, halkı, devleti yaratan bir toplum sözleşmesini ve bu sözleşmeye toplumdaki her bireyin dâhil olması gerektiğini vurgular. Rousseau, halk olmanın temelinde egemenliğin var olması gerektiğini savunur. Yasaların olmadığı bir yerde devletten söz edilemeyeceğini vurgular. Yasaların, halkın tümü için geçerli olması gerektiğini incincedir. Rousseau'ya göre yurttaşlar olmadan erdem, erdem olmadan özgürlük, özgürlük olmadan devlet olamaz. Devletin iktidara değil, halka ait olduğunu ve ulus – devlet anlayışını benimser.

Buna göre Jean Jacques Rousseau'nun, Mustafa Kemal'i aşağıdaki fikirlerden hangisiyle etkilediği söylenemez?

- A) Laiklik
B) Eşitlik
C) Millî devlet
D) Millî egemenlik